

שׁוֹנָה הַלְכוֹת

גליון 742

יום שישי כ"א אדר
עש"ק ויקהל / התשפ"ה

גליון שבועי

יו"ל ע"י מכון הלכה חב"ד (ע"ר)

משולחן
ההלכה

הרב ליאור רזנבויס
דיין ומורה-צדק בבאר שבע
וחבר מכון הלכה חב"ד

שלושים יום קודם החג

על מה צריך להקפיד
מיד לאחר פורים?

כחלק מההכנות לשמחת האדם בחג עם בני משפחתו, הזהירה התורה שיש לשתף בשמחה את "הלוי, הגר, היתום והאלמנה".¹ ואמרו חכמים שאלו הארבעה המגויים בפסוק הנם כנגד בני משפחתו "בנך ובתך ועבדך ואמתך", ללמד שעל ידי שדואג לשמח את הנזקקים, אומר לו ה': "אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך".² ומנהג ישראל לאסוף כסף לקראת החג על מנת לרכוש את צרכי החג לנזקקים, מבעוד מועד. מעבר לכך הורה הרבי לדאוג שכל אחד יזכה את מכריו במכירת-חמץ קודם הפסח, וכן לחלק להם מצה-שמורה (לפחות כזית) לליל הסדר, וכן לערוך סדרי פסח פומביים ולאפשר ליהודים לקיים את מצוות החג.³

אמרו חכמים: "משה תיקן.. שיהו שואלין .. הלכות פסח בפסח והלכות עצרת בעצרת והלכות חג בחג";⁴ בשל החשיבות של לימוד הלכות החג, הקדימו חכמים את התחלת העיסוק בהלכות החג החל מ"שלושים יום קודם הרגל". משמעות מיוחדת יש לתקנה דווקא בפסח היות כי הלכותיו מרובות וההכנות המעשיות מתחילות גם בפועל שלושים יום לפני החג. ובדורות האחרונים כשכל ההלכות נכתבו בספרים, אף מצווה על כל אחד ללמוד בעצמו את הלכות הפסח (החל מפורים).⁵

נאמר: "ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם".⁶ וכיאר חכמים שמחצות ערב חג הפסח חייבה התורה להשבית את החמץ לגמרי, אולם קודם חצות יום י"ד בניסן מותר להפקיר את החמץ; אלא שחכמים חששו שמא לא יהיה ההפקר בלב שלם, או שמא מתוך הרגל יאכל את החמץ הנמצא בבית בפסח ח"י, ולכן לא הסתפקו בהפקר החמץ, וקבעו שיש לחפשו ולבערו קודם זמן איסורו. וכתבו הפוסקים שמחג הפורים טוב לעיין

בכל דבר שעושה, שלא יישאר דבוק בו חמץ שלא יוכל להסירו בקלות בערב-פסח (כגון לאכול חמץ תוך כדי שמעיין בספר שעתידי להשתמש בו בפסח ויצטרך לנקותו).⁷

האם מותר לאכול מצת חמץ בימים שקודם הפסח?

אסרו חכמים לאכול מצה בערב-פסח, כדי שתהיה חביבה עליו בלילה וכדי שיהא היכר בין אכילה שלפני פסח לאכילת מצוה בליל הסדר, אולם אנו נוהגים להימנע מאכילת מצה מחג הפורים. ודנו הפוסקים לגבי אכילת 'מצת חמץ' קודם הפסח, ולמעשה כיוון שטעם האיסור הוא גם משום חביבות המצווה, וכן יתכן שהמצות חמץ אינן ודאי חמץ, הרי שראוי להימנע מלאכול אפילו מצות חמץ, ועל-כן הכריעו שיש להימנע אפילו מאכילת מצת חמץ, ובפרט בערב-פסח.⁸

1 דברים טז, יא וברש"י שם.

2 ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתכ"ט ס"ה ז. וראה אג"ק כ"ק אד"ש ח"א ע' לה (זכיו הרבים במצה שמורה), ח"כ ע' קפו (זכיו הרבים במכירת חמץ), התועודות תשמ"א ח"ב ע' 851 (עריכת סדרים מרכזיים).

3 מגילה לב, א.

4 ראה תוש"ע ו"כ ושו"ע אדה"ז או"ח סתכ"ט ס"א ד.

5 שמות יב, טו.

6 ראה פסחים ד, ב ואילן. שו"ע אדה"ז סתל"ז סכ"ג. ערוך השולחן שם סט"ו.

7 שו"ע אדה"ז תעא ס"ד. משנ"ב שם סק"ב. וראה שערי הלכה ומנהג חב"ד ס"י קצ.

מסמ
לרב

הרב פנחס קדיש

רב ומו"צ בעיר רחובות וחבר מכון הלכה חב"ד

האם מותר ע"פ הלכה להגיש תביעות בבית משפט אזרחי?

אסור לפנות לבתי משפט אזרחיים כיון שדנים שם דינים שלא לפי תורה. במקרים הכרחיים או כשהצד השני מסרב לדין תורה, יש לקבל תחילה היתר מבית דין.

מקור: שו"ע חו"מ סי' כו, ובנו"כ שם, שו"ת צ"ץ אליעזר ח"ב סי' פב, שו"ת יחו"ד ח"ד סי' סה, תחומין כרך יג.

הרב אייל פלד

מו"ץ וראש כולל הוראה בעמנואל וחבר מכון הלכה חב"ד

האם מותר להפעיל מכשיר חשמלי מרעיש (כמו מיקסר או בלנדר) בלילה של יום חמישי להכנת אוכל לשבת, למרות שהדבר עלול להפריע לשכנים?

אף שבמקרים רבים אין לשכנים סמכות לאסור רעשים, בשעות מנוחה הם נחשבים כחולים ורשאים למחות נגד הרעש המפריע לשנתם.

מקור: רמ"א חו"מ סי' קנ"ו סי"ב